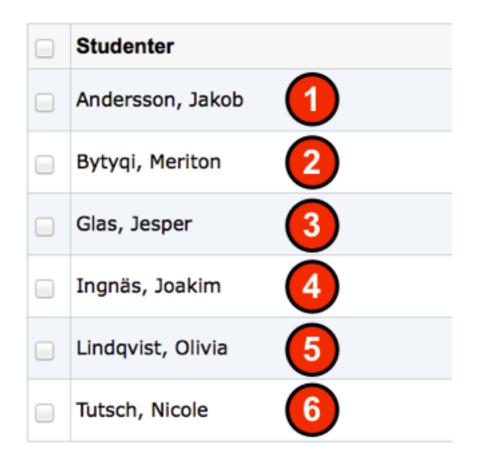
1 skärm = ett par ur basgruppen

Gå till sidan med din basgrupp i Studentportalen. Du bör hitta något som ser ungefär ut som på bilden nedan. Se till att listan är **sorterad på efternamn**. Klicka på rubriken **Studenter** i tabellen för att sortera.

Programmering 1		
Par	Studenter	
	1 och 2	
II	3 och 4	
	5 och 6	

Introduktion till informationsteknologi (1DT051)

Programmering (1) - wokshop

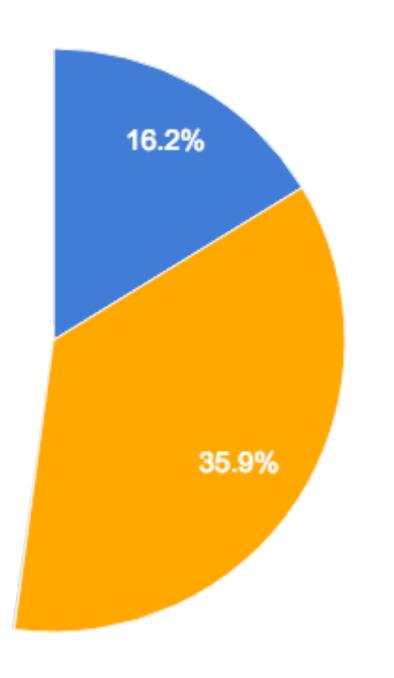
september 2016

Uppsala universitet

karl.marklund@it.uu.se

Tidigare erfarenheter av programmering

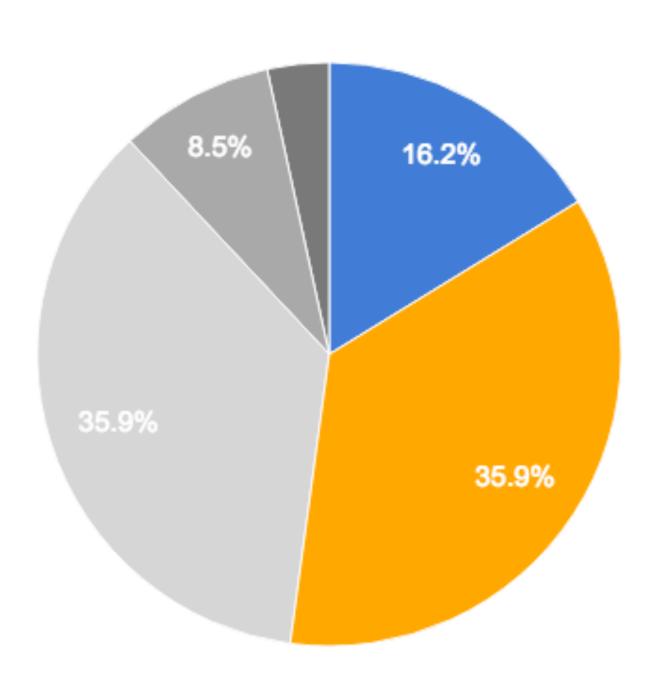
På första föreläsningen fick ni anonymt svara på ett antal frågor med hjälp av klickers (mentometer). Ett av resultaten visar att en mycket stor andel har liten eller ingen tidigare erfarenhet av programmering.

- Jag har aldrig programmerat
- Vi fick pröva på det en gång på gymnasiet

Tidigare erfarenheter av programmering

På första föreläsningen fick ni anonymt svara på ett antal frågor med hjälp av klickers (mentometer). Ett av resultaten visar att en mycket stor andel har liten eller ingen tidigare erfarenhet av programmering.

- Jag har aldrig programmerat
- Vi fick pröva på det en gång på gymnasiet
- Jag behärskar ett programmeringsspråk ganska bra
- Jag behärskar flera programmeringsspråk bra
- Jag lärde mig programmera innan jag lärde mig gå

Algoritm

Vad menas med begreppet algoritm?

En systematisk procedur som i ett ändligt antal steg utför en beräkning eller löser ett givet problem.

En algoritm består av ett antal operationer och en beskrivning som anger i vilken ordning de olika stegen skall utföras.

Om vissa förutsättningar är uppfyllda leder metoden efter ett ändligt antal operationer till en lösning.

Programmering

Vad menas med programmering?

Programmering handlar om att *instruera* en *maskin* eller del av en maskin, till exempel en mikrodator, dator, robot eller NC-maskin att *utföra* ett visst arbete.

Program

Vad menas med ett program?

Ett datorprogram, även kallat dataprogram, är en serie *instruktioner* som *styr* en dator, och beskriver de *operationer* som datorn ska utföra, då programmet *körs*.

Att exekvera är det samma som att utföra, genomföra eller verkställa.

Python

Vi kommer att använda programmeringsspråket Python.

Python är (vanligen) ett tolkat (interpreterat språk).

Python är ett programspråk som utformades i slutet av 1980talet av Guido van Rossum och som har fått sitt namn från Monty Python.

Starta en terminal

Starta en terminal

linux>

Din prompt kommer se annorlunda ut.

Starta Python

linux> python

Skriv python vid kommando-prompten och tryck enter.

Python-prompten

När du startat Python bör det se ut ungefär så här i terminalen.

```
linux> python
Python 2.7.6 (default, Jun 22 2015, 17:58:13)
[GCC 4.8.2] on linux2
Type "help", "copyright", "credits" or "license" for more information.
>>>
```

Notera att Python har en egen prompt >>>

Aritmetik

Aritmetik, *räknelära*, (från grekiskan arithmein: räkna, arithmetike: räknekonst, arithmos: tal) är den gren inom matematiken som behandlar räknande.

Det är den mest ursprungliga formen av matematik och innefattar grundläggande egenskaper hos *tal*, som hur de skrivs och hur de fungerar under *addition*, *subtraktion*, *multiplikation* och *division*; även andra räkne-operationer som procenträkning, potenser, rotutdragning och logaritmer tillhör aritmetiken.

Källa: http://sv.wikipedia.org/wiki/Aritmetik

Aritmetiska operationer i Python

Testa att skriva några olika aritmetiska uttryck vid Python-prompten.

Operator

Addition	Α	+	В
Subtraktion	Α	-	В
Multiplikation	Α	*	В
Division	Α	/	В
???	Α	%	В
???	Α	**	В

Prova att kombinera olika operatorer.

Testa att använda parenteser för att gruppera.

Observationer (aritmetik)

Adderar, subtraherar eller multiplicerar vi två heltal får vi ett nytt heltal.

Vid divison av två heltal blir resultatet alltid ett heltal i Python.

Resten vid heltalsdivision fås med hjälp av operatorn för modulo (%).

X**Y beräknar X upphöjt till Y.

Observationer (aritmetik)

Vid divison av två heltal blir resultatet alltid ett heltal.

För att resultatet vid division skall bli ett decimaltal måste minst en av operanderna vara ett decimaltal.

Binära och hexadecimala tal

Vi kan skriva hexadecimala tal med hjälp av prefixet 0x.

```
>>> 0xa
10
>>> 0x2b
43
```

Vi kan skriva binära tal tal med hjälp av prefixet 0b.

```
>>> 0b101
5
>>> 0b1111
15
```

Binära och hexadecimala tal

Vi kan konvertera till binär form.

```
>>> bin(5)
'0b101'
>>> bin(0xf)
'0b1111'
```

Vi kan konvertera till hexadecimal form.

```
>>> hex(10)
'0xa'
>>> hex(43)
'0x2b'
```

Operatorn << (binärt shift åt vänster)

```
>>> 2 << 3
16
>>> bin(2 << 3)
'0b10000'
>>> 0b00010 << 3
16
>>> bin(0b00010 << 3)
'0b10000'
```

Logiska operationer i Python

Testa att skriva någa olika logiska uttryck vid Python-prompten.

Lika med		==	В
Skillt från		!=	В
Mindre än		<	В
Större än		>	В
Mindre eller lika med		<=	В
Större eller lika med		>=	В
Logiskt och		and	В
Logiskt eller		or	В
Logiskt icke		not	A

Prova att kombinera olika operatorer.

Testa att använda parenteser för att gruppera.

Observationer (logik)

Resultatet av en logiskt operation är antingen sant eller falskt. I Python representeras dessa två möjligheter av True och False.

En kombination av logiska operationer, ett logiskt uttryck, resulterar alltid i True eller False.

Kommentarer

I Python utgör allt efter tecknet # på en rad en kommentar och ignoreras av interpretatorn.

Du kan till exempel lägga till en kommentar direkt efter ett aritmetiskt uttryck.

```
>>> 1 + 1 # Skall bli två
2
>>>
```

Variabel

Vad menas med variabel?

En variabel är något som *kan ändras*.

Inom matematiken och datavetenskapen betecknar den ett namngivet objekt som används för att representera ett okänt värde, till exempel ett reellt tal.

Variabler används i öppna utsagor. De kan anses stå i motsats till konstanter som är oföränderliga, liksom till parametrar som hålls konstanta under en given process eller beräkning.

Variabel (programmering)

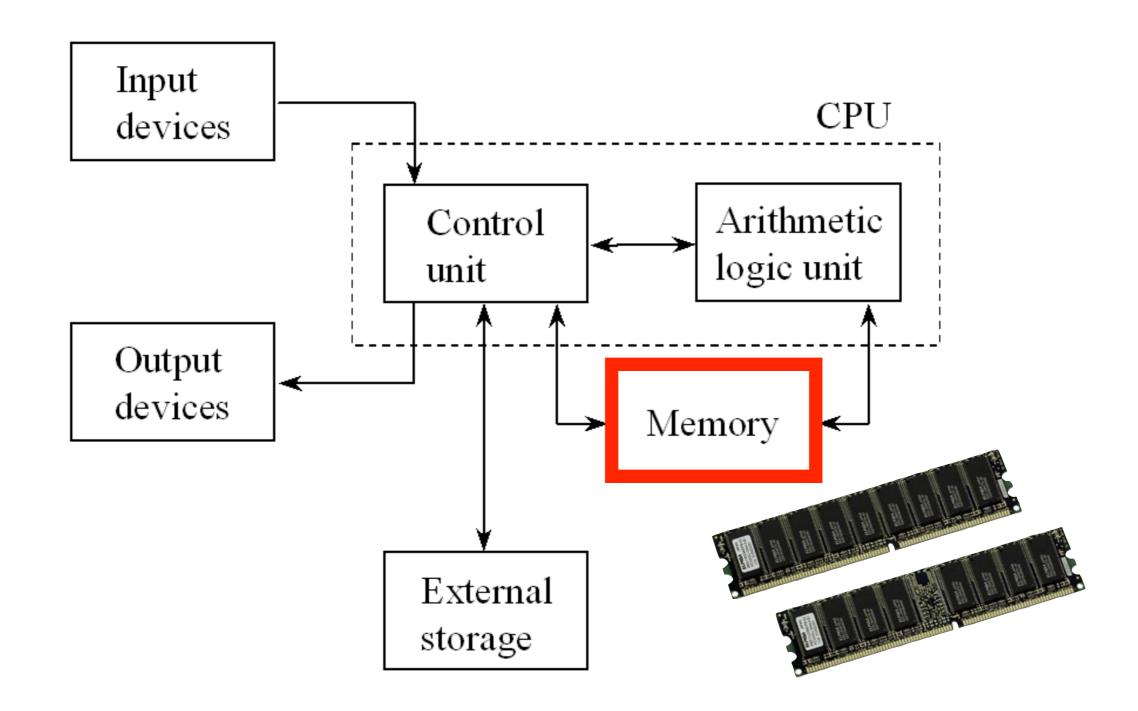
Vad menas med variabel i samband med programmering?

En variabel är något som *kan ändras*.

En variabel är ett sätt att *komma ihåg ett värde* genom att på en *namngiven* plats *lagra* detta värde.

Variabel (programmering och datorn)

En variabel är en namngiven plats i datorns minne där vi kan lagra värden.

Variabler (Python)

För att lagra ett värde i en variabeln används operatorn =.

Lagra värdet 127 i variabeln a.

Fråga Python vilket värde som lagrats i variabel a.

```
>>> a
```

127

>>>

Variabler (Python)

```
# Lagra värdet 127 i variabeln a.
>>> a = 127
>>> 2*a
               # Utför beräkningar där ...
254
>>> 3*a
               # variablen a ingår.
381
               # Värdet på a har inte ändrats.
>>> a
127
>>> a = a + 1 # Vad betyder detta?
               # Värdet på a har uppdaterats.
>>> a
128
>>>
```

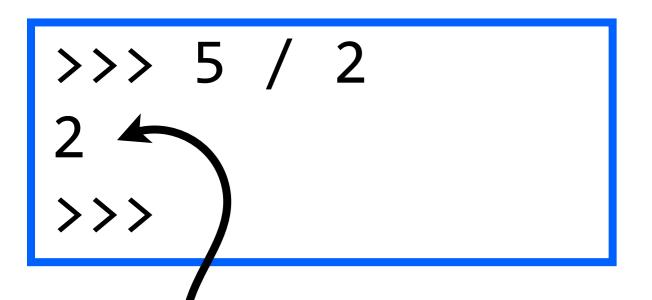
Datatyp

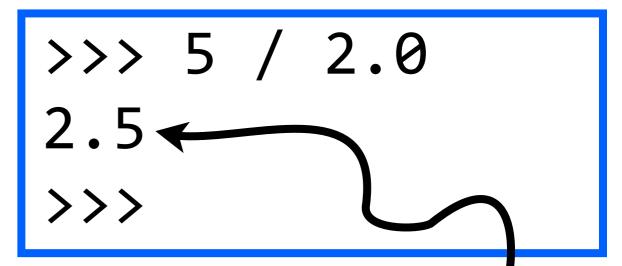
I programspråk är en datatyp ett attribut för data som berättar för datorn (och programmeraren) vilken sorts information datat bär på.

Eftersom all information i datorn, även text och bilder, internt hanteras som tal är datatyper ett sätt att se skillnad på vad talen representerar.

Datatyper i Python

Vi har redan stött på två datatyper i Python.

int - heltal ("integers" på engelska)

float - flyttal (eller "reella tal")

Strängar i Python

En sträng är en datatyp uppbyggd av tecken, såsom bokstäver, siffror och interpunktioner. I Python definieras den med apostrofer 'sträng' eller citationstecken "sträng".

```
>>> "Apa"
'apa'
>>> 'Bosse'
'bosse'
>>> "Apan Bosse"
'Apan Bosse'
```

Skriva ut till skärmen

I Python kan vi skriva ut till skärmen med hjälp av print.

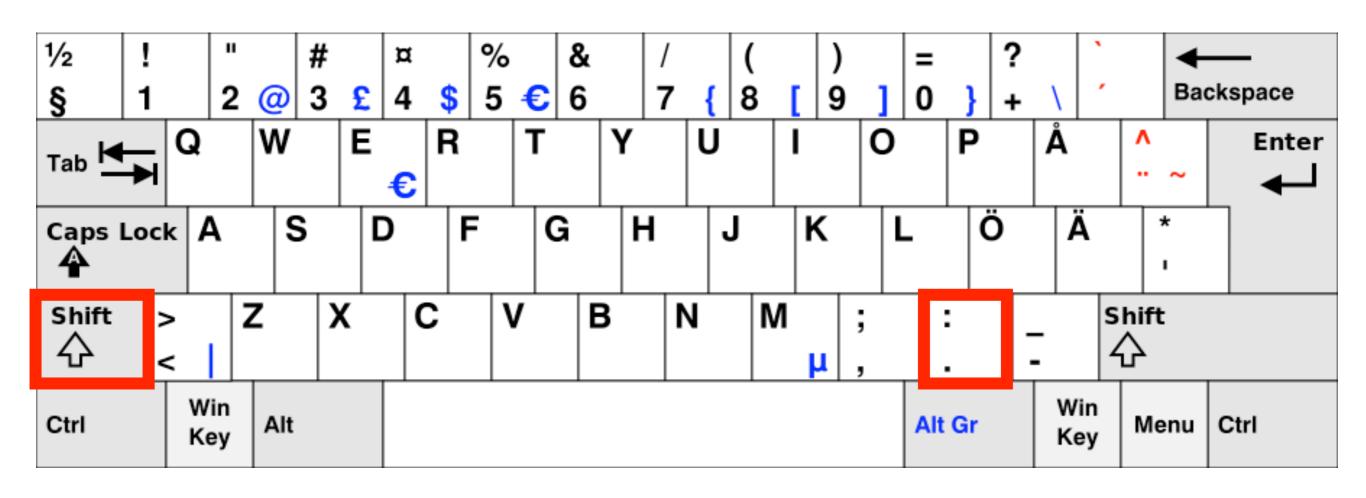
```
>>> print "Hej!"
Hej!
>>> name = "Bosse"
>>> print name
Bosse
>>> print "Hej", name,
Hej
   Bosse
>>> print "Hej " + name
Hej Bosse!
>>>
```

Kan rada up det vi vill skriva ut med hjälp av kommatecken. Varje sträng skrivs ut separerade av ett mellanslag.

Kan rada up det vi vill skriva ut med hjälp av plustecken. Vill vi ha mellanslag efter "Hej" måste detta läggas till som "Hej".

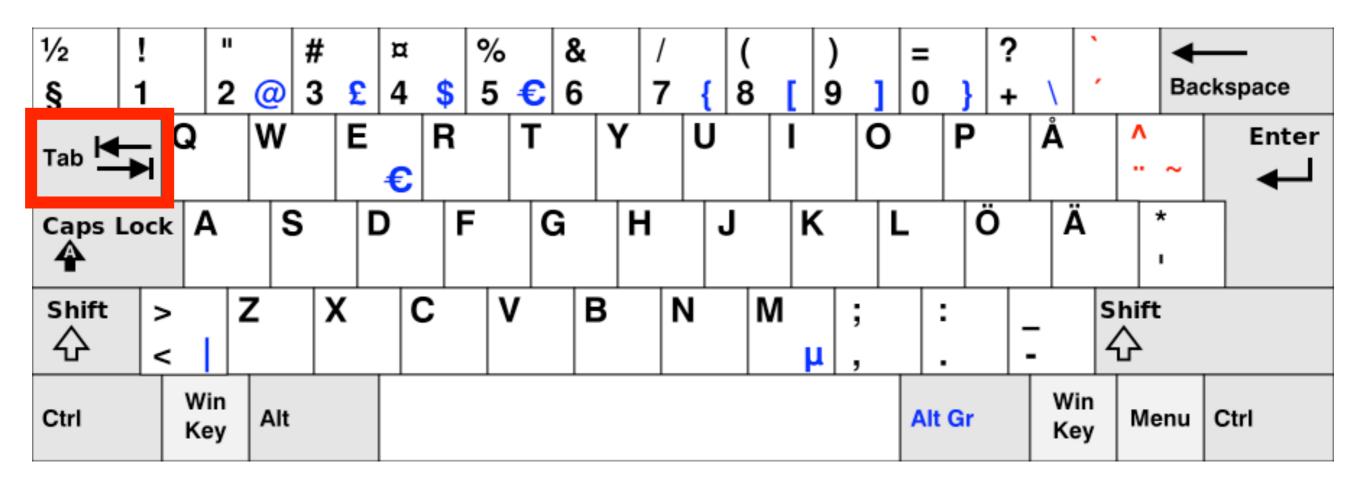
Kolon (:)

I Python används kolon (:) för att beskriva att det som följer efter kolon på något sätt hänger samman med det som kommer före kolon.

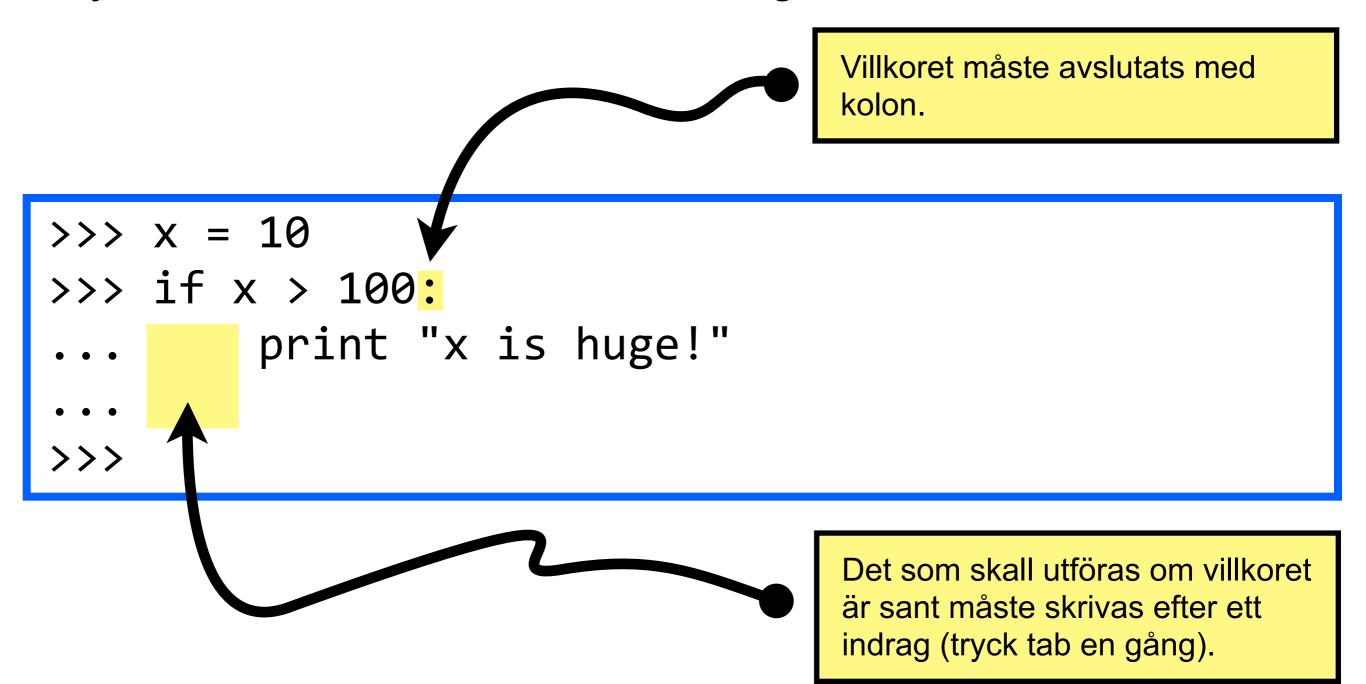
Tab (indrag)

I Python har indrag med tab betydelse för att beskriva hur block av kod hör ihop på olika sätt.

Testa villkor

I Python kan vi testa ett villkor och göra val med if.

I detta fall är villkoret falskt och inget skrivs ut.

Testa villkor

I Python kan vi testa ett villkor och göra val med if.

```
>>> x = 999
>>> if x > 100:
... print "x is huge!"
x is huge!
x is huge!
>>>
Notera kolon (:) och indrag (tab).
```

I detta fall är villkoret sant och strängen "x is huge!" skrivs ut.

Testa villkor

Kan lägga till else för att utföra något om villkoret är falskt.

I detta fall är villkoret falskt och strängen "x is small!" skrivs ut.

Testa flera villkor

Kan lägga till en eller flera elif för testa ytterligare ett eller flera villkor.

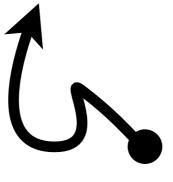
```
>>> x = 10
>>> if x > 100:
        print "x is huge!"
 .. elif x > 50:
         print "x is large!"
   elif x > 40:
         print "x is medium!"
 .. else:
         print "x is small!"
x is small!
                                 Notera kolon (:) och indrag (tab).
>>>
```

Uttryck

Vad menas med begreppet uttryck?

Ett uttryck är i matematik en kombination av siffror, operatorer, grupperande symboler (som klammer och parentes) och/eller variabler ...

... ordnade på ett meningsfullt sätt så att uttrycket kan bli utvärderat.

Kallas även för evaluerat.

Aritmetiska uttryck i Python

Exempel på aritmetiska i Python

```
>>> 3 + 2 * 10 / 2
13
>>> 2 * (7 / 2) + 7 % 2
>>> (1*2**0) + (0*2**1) + (1*2**2)
>>> 0b101 + 0x2b
48
```

Logiska uttryck i Python

Exempel på logiska uttryck i Python

```
>>> 127 == 999
False
>>> 127 < 999
True
>>> 127 != 99
True
>>> not 127 < 999
False
```

Utvärdering av uttryck

Exempel på vad som kan ingå i olika uttryck.

- Aritmetiska uttryck
- Logiska uttryck
- Variabler
- Funktionsanrop (mer om funktioner längre fram)
- Ett uttryck kan i sin tur bestå av flera andra uttryck.

Uttryck utvärderas "bottom-up" (inre uttryck först).

Utvärdering av uttryck steg för steg

Uttryck utvärderas "bottom-up" (inre uttryck först).

Först utvärderas

Sedan utvärderas

Slutligen utvärderas

$$3 + 10 \rightarrow 13$$

Resultatet av hela uttrycket

$$x = 5$$
if $1 == 1$:
 $x = 2 * x$
else:
 $x = 2 * x - 1$

```
x = 5
if True :
x = 2 * x
else:
x = 2 * x - 1
```

```
x = 5
if True :
    x = 2 * 5
else:
    x = 2 * x - 1
```

$$x = 5$$
if True :
 $x = 2 * 5$
else:
 $x = 2 * x - 1$

www.pythontutor.com

På denna sida finns ett mycket bra verktyg för att förstå hur Python fungerar.

```
>>> x = 10
>>> if x > 100:
... print "x is huge!"
... else:
... print "x is small!"
...
x is small!
>>>
```

En snabblänk med koden ovan i Python Tutor. Länken finns även i Studentportalen.

http://tinyurl.com/qaawg6d

Kapslar i Logisim

En kapsel i Logisim tar en eller flera inputs och kan generera ett eller flera outputs.

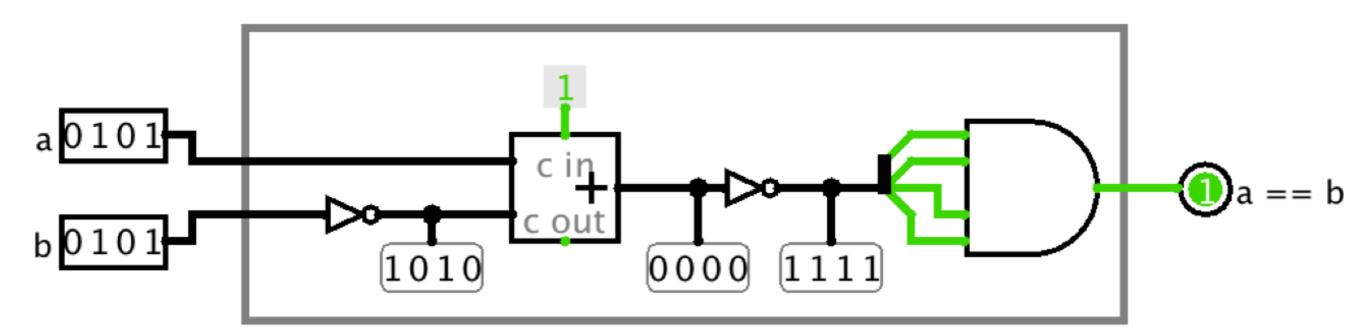
På bilden nedan ser vi hur kretsen equal tar två inputs a och b och beräknar en output a == b.

Kapslar i Logisim

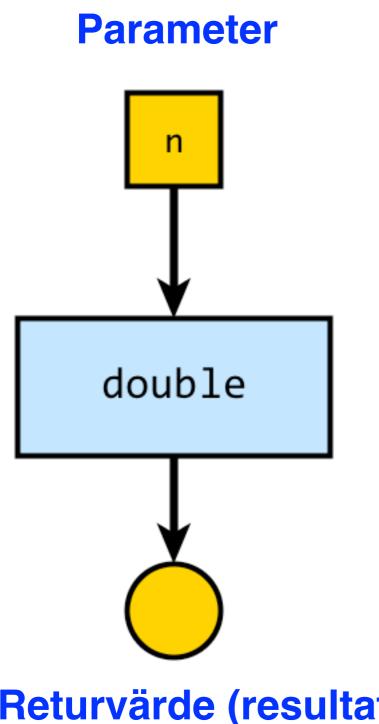
En kapsel i Logisim tar en eller flera inputs och kan generera ett eller flera outputs.

På bilden nedan ser vi hur kretsen equal tar två inputs a och b och beräknar en output a == b.

Funktioner i Python

Funktioner i Python påminner mycket om kapslar i Logisim

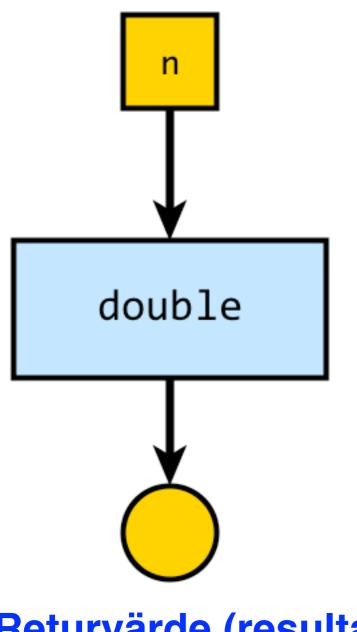
En grafiskt representation av funktionen double(). Funktionen tar en parametrar n och och skall returnera det dubbla värdet 2*n.

När vi anropar funktionen skall vi inte behöva känna till hur den bär sig åt för att beräkna resultatet.

Returvärde (resultat)

Definiera funktioner i Python

Parameter

Returvärde (resultat)

Definition av funktionen double() i Python.

```
>>> def double(n):
... return 2*n
...
>>>
```

Notera kolon (:) och indrag (tab).

```
1 2 3 4

>>> def double(n):
... 5 return 2*n
... 6
>>>>
```

- 1) När vi definierar en funktion i Python måste vi börja med def.
- 2) Namnet på funktionen, i detta fall double.
- 3) Inom parenteser namnger vi de parametrar som funktionen beror av separerade av kommatecken, i detta fall den ensamma parametern n.
- 4) Kolon.
- 5) Resterande rader måste vara indragna (tryck tab).
- Använder return för att berätta vilket resultatet av funktionen skall vara, i detta fall resultatet av uttrycket 2*n.

Anropa funktioner i Python

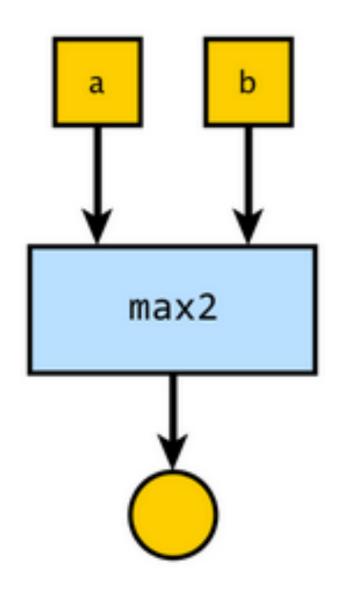
För att anropa en funktion skriver vi namnet på funktionen följt argument till funktionen inom parenteser.

```
>>> def double(n):
        return 2*n
>>>
>>> double(7)
14
>>> double(3.5)
```

- 7) Funktionen double anropas med argumentet 7.
- Resultatet som returneras är 14.
- 9) Funktionen double anropas med argumentet 3.5.
- 10) Resultatet som returneras är 7.0.

Funktionen max2() grafiskt

På bilden nedan ser vi en grafiskt representation av funktionen max2(). Funktionen tar två parametrar a och b och skall returnera det tal som är störst av dessa.

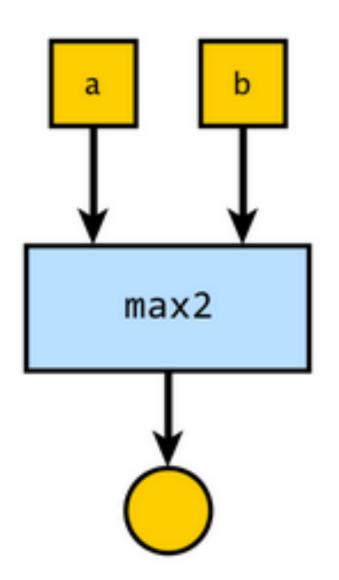
Parametrar

När vi anropar funktionen skall vi inte behöva känna till hur den bär sig åt för att beräkna resultatet.

Returvärde (resultat)

Funktionen max2() i Python

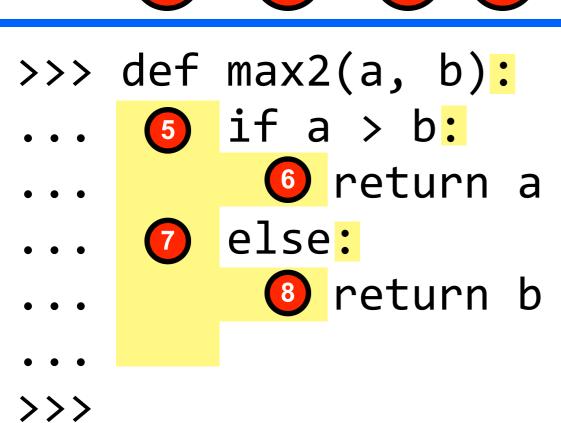
Grafiskt representation av funktionen max2().

Definition av funktionen max2() i Python.

```
>>> def max2(a, b):
... if a > b:
... return a
... else:
... return b
...
```


- När vi definierar en funktion i Python måste vi börja med def.
- 2) Namnet på funktionen, i detta fall max2.
- 3) Inom parenteser namnger vi de parametrar som funktionen beror av separerade av kommatecken, i detta fall a och b.
- 4) Kolon.
- 5) Resterande rader måste vara indragna (tryck tab). I detta fall utför funktionen en if-sats som i sin tur kräver ett kolon.
- 6) Kom ihåg att det som skall utföras om if-villkoret är sant måste vara indraget ytterligare ett steg (tryck tab). Använder return för att berätta vilket resultatet av funktionen skall vara.
- 7) Else-gren, vad skall utföras om if-villkoret inte är sant. Villkoret måste avslutas med kolon.
- 8) Använder return för att berätta vilket resultatet av funktionen skall vara.

Parmetrar och argument.

```
>>> def max2(a, b):
... if a > b:
... return a
... else:
... return b
...
```

Parameter

En funktion kan ta noll eller flera namngivna parametrar. Dessa parametrar kan sedan användas som variabler i funktionen.

Anropa funktion max2 i Python

```
>>> def max2(a, b):
        if a > b:
             return a
        else:
            return b
>>> max2(2, 4)
>>> max2(22.75, 4)
22.75
```

- 9) Funktionen max2 anropas med argumenten 2 och 4.
- 10) Resultatet som returneras är 4.
- 11) Funktionen max2

  anropas med

  argumenten 22.75 och 4.
- 12) Resultatet som returneras är 22.75.

Parmetrar och argument.

```
>>> def max2(a, b):
        if a > b:
             return a
        else:
             return b
>>> max2(2, 4)
>>> max2(22, 4)
22
>>>
```

Parameter

En funktion kan ta noll eller flera namngivna parametrar. Dessa parametrar kan sedan användas som variabler i funktionen.

Argument

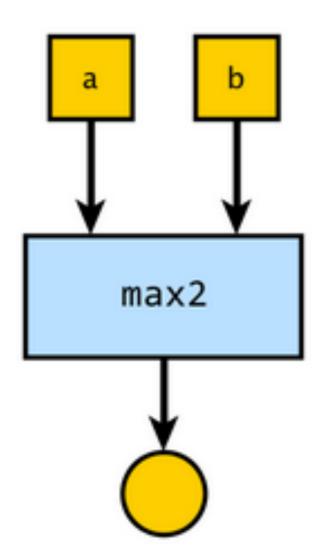
Vid funktionsanrop måste antalet argument överensstämma med antal parametrar. Vid anropet binds parametrarna till argumentens värden.

Söndra och härska

(1)

Med hjälp av funktioner kan vi bryta ner ett problem i mindre väl avgränsade delar för att sedan sätta samman delarna till en helhet.

Kan vi använda funktionen max2() som en del i lösningen av andra (större) problem?

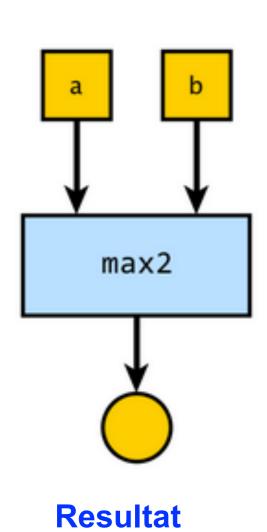

Söndra och härska

(2)

Med hjälp av funktioner kan vi bryta ner ett problem i mindre väl avgränsade delar för att sedan sätta samman delarna till en helhet.

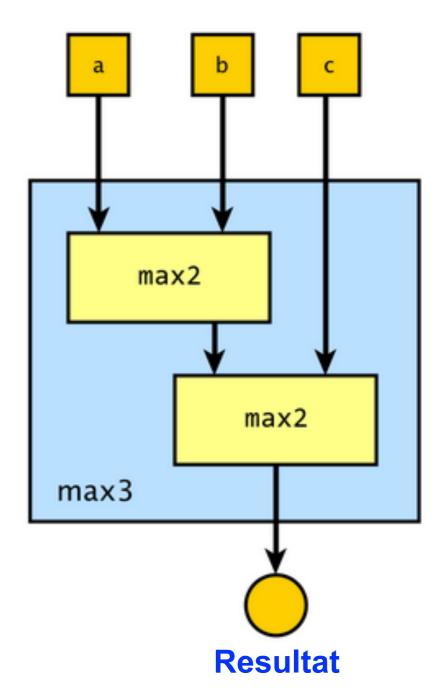
Parametrar

Funktionen max2() med parametrar a och b ...

... kan användas för att bygga upp funktionen max3() med parametrar a, b och c.

Parametrar


```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n ):
    return 3 * n
x = double( 11 - tripple(3) )
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n = 3 ):
    return 3 * n
x = double( 11 - tripple(3) )
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n = 3 ):
    return 3 * n
x = double( 11 - tripple(3) )
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n = 3 ):
    return 3 * 3
x = double( 11 - tripple(3) )
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n = 3 ):
    return 3 * 3
x = double( 11 - tripple(3) )
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n = 3 ):
    return 9
x = double( 11 - tripple(3) )
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n ):
    return 3 * n
x = double(11 - 9)
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n ):
    return 3 * n
x = double(11 - 9)
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n ):
    return 3 * n
x = double(2)
```

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n ):
    return 3 * n
x = double(2)
```

```
def double( n = 2 ):
    return n * 2

def tripple( n ):
    return 3 * n
```

$$x = double(2)$$

```
def double( n = 2):
    return n * 2
```

```
def tripple( n ):
    return 3 * n
```

$$x = double(2)$$

```
def double( n = 2 ):
    return 2 * 2

def tripple( n ):
    return 3 * n
```

$$x = double(2)$$

```
def double( n = 2 ):
    return 2 * 2
```

```
def tripple( n ):
    return 3 * n
```

$$x = double(2)$$

```
def double( n = 2 ):
    return 4
```

```
def tripple( n ):
    return 3 * n
```

$$x = double(2)$$

```
def double( n ):
    return n * 2
def tripple( n ):
    return 3 * n
```

www.pythontutor.com

På denna sida finns ett mycket bra verktyg för att förstå hur Python fungerar.

```
>>> def max2(a, b):
    if a > b:
     return a
      else:
        return b
>>> max2(2, 4)
>>> max2(22, 4)
22
```

En snabblänk med denna kod i Python Tutor. Länken finns även i Studentportalen.

http://tinyurl.com/nvbp8fw

Lokala variabler

Lokala variabler skapas vid funktionsanrop och försvinner efter det att funktionen returnerat.

Skriv in och kör följande kod steg för steg i Python tutor.

```
def foo(x):
    y = 2*x
    return y + 1

print foo(11)

print y
```

Vad händer?

Spara Pythonkod i en fil (modul)

Spara följande kod i en fil med namn test.py.

```
def max2(a, b):
   if a > b:
      return a
   else:
      return b
```

Från Linux-teterminalen, navigera till den katalog där du sparade filen test.py och starta Python.

```
linux> ls
max.py
linux> python
>>>
```

Importera modul

Läs in den sparade koden med hjälp av **import**. Om filen heter test.py måste du skriva import test (dvs test utan .py).

```
>>> import test
>>> test.max2(2,4)
4
>>>
```

För att anropa funktion max2 i modulen test skriver vi modulnamnet (test) följt av punkt och sedan funktionsanropet på vanligt sätt.

Reload

Om du ändrar och sparar en modul du redan importerat måste du använda reload och inte import för att dina ändringar skall få effekt.

Notera att det är parenteser vid reload och utan parenteser vid import.

```
>>> import test
>>> x = test.max2(23,8)
>>> Andrar och sparar modulen test.py
>>> reload(test)
>>> y = test.max2(23,8)
```